

Baltijas Semkopis.

Apsūtejamā:

„Balt. Semt.“ Administrācija, Rīgas Latv. beedribas namā, un redakcija: Jelgavā, Ratoļu-ēdā № 2. Bez tam Rīgā: Schilling'a, Kapteina un Lūgawa grahmatu-bodis un pee kopmana Lerchendorff, piļš. Raikū-ēdā № 13. Zitās piļšētās: wiņas grahmatu-bodis. Uf lauķem: pee pagasta - waldehm, mahzitateem, skolotajeem, ic.

6. gads.

Rīgā, 23. janvari.

Maķfā:

Ar Peelikumū: par gadu 3 r. 40 t., par 1/2 gadu 1 r. 80 t. Bej Peelikuma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 t. Par peejuhtišānu ar pastu uš katru eļemplari, ween' alga waj ar jeb bej Peelikuma, jamatfā 60 kap. par g. un 35 kap. par 1/2 g. Sludinājumu s peenem wiņas apstetejamās weetas pret 8 kap. par sīhtu rindinu.

№ 4.

Lihdi ar Baltijas Semkopi ik nedēlas isnaht Peelikumū ar stahsteem un derigu laika-kaweklī; maķfā 1 rub. 40 kap. par gadu, 80 kap. par pusgadu.

1880.

Wispahriga dafa.

Laika nojehgšana.*)

No mat. kand. J. Winklera.

I.

Jau zaur sawu faturu ir gaisfā kā weena no wisfwarigafahm baribas dalahm tiklab preekfā kustoneem kā ari preekfā augeem ja- ufluhko. Rustoni newar bej wina sfahbekka deht pahrtist, ko tee weenumehr eedwafcho; augeem turpreti winfā zaur sawu oglufahbi nezeesfāmi waijadfīgs. Tikai tur, kur gaisfā atronahs, war no kustonu- un augu-dfihwes runa buht; wifur zitur, kur gaisfā truhfīst, truhfīst ari sfahhdas dfihwibas. Tā p. peem. uš mehnesfā waijaga wifam kā ismirufāham isfkatitees, tapehž ka tur gaisfā naw.

Bet ne no mafāka swara ir gaisfā preekfā kustoneem un augeem, tadeht ka winfā teem, it ihpafāhi augeem, der par widutaju pee miļluma un siltuma usnemfāhanas. Tiklihdi ka gaisfā wairaf siltuma un miļluma eeronahs, eesahf ari augi jo wairaf salot un kuplot; tiklihdi ka miļ- lums pa daudf mafinajahs gaisfā un siltums arweenu jo wairaf far- stumā peenemahs, eesahf augi wihf, eesfelteni mesdamees un beidsot pat kalfst. Tapat ari pahraf leela siltuma mafinajāhanahs gaisfā ir preekfā augeem loti faitiga. Wismafāka jalnina eespehž pawafarā nonahwet jaunoh audsinus, auglu kofeem wihu seebus apfalbet un tā dahrfneefceem weenā nakti wihu zeribas uš augligu rudeni isnihžinat. Pat pahraf leels flapjums gaisfā nepaleef bej saweem behdigeem eespai- deem preekfā sfahdeem, kā tas katram deesgan sinams. Tā pahraf kupla labiba fakriht, faknu augli eesahf puht un nonahkfuse fehlla steebrōs diht. Tahdā wihfē lihdi ar gaisfā ihpafāhibu grofifāhanoh weenā waj otrā sinā, jeb kā fahdfihwē mehdi fazit, lihdi ar laika gro- fifāhanoh grofahs ari augu dfihwe. Tapehž tiklihdi ka mums isdewees laika grofifāhanoh eepreekfā noteikt, mums ari ir isdewees augu nah- kotni eepreekfā usminet. Jau no wezu wezeem laikeem ir zilweki pee sfahhdas pahrlēezinafāhanahs nahkfufāhi, tā ka ne zitadi, ka tikai tahdu eewehrojumu deht wareja Greeku leelajš prahfneeks Aristoteles „laika nojehgšana par disfānu sinibu“ nosaukt.

So kad augu dfihwe jeb semkopiba sfāurakā sinā tā ar laika grofifāhanoh pee weena mata karajahs, tad ari ir weegli usminams, ka lihdi ar laika grofifāhanoh waijaga ari dahfadahm pahrwehrafā- nahm kustonu dfihwē manamahm buht. Turpmal apluhkofim dahfahs no tahm tuwafi. Sēhē tik peeminesim, ka ari pats zilweks lihdi ar ziteem dfihwneefceem weselibas sinā atrodahs ar laika grofifāhanoh tuwā safarā, jo kam gan naw tahs dahfahdas flimibas, kā drudfīs, karfonis, plaufāhu flimibas, kalla flimibas u. z. pahfhtamas, kuras zaur zil- weku ne-ismanibu pawafarōs un rudendōs laika grofifāhanahs deht zelahs? — Pat sawā gara dfihwē zilweks rahdahs lihdi ar laiku gro- fotees, uš labu laiku jauribā peenemotees un uš drankā laiku faihg- dams un melancholijai (gruhtfirdibai) padobotees. Ka ari daudf ziti

*) Sēho wisai eewehrojamo sinifto rakstu, ko gan it wifā lafāhs ar ihfšu preeku, mehš jau 1879. gadā usfahfam pasneegt, bet turpinajums un beigums zaur sfājeenes pasta-fuhtijumu isnefesa wainu tikai sfogad nahza muhfu rotās. Mums sfāhef, sfāho no zeen. matematikas kandidata un gimnazijas wirfškolotaja Winklera tik ruhpiigi isfrahdato rakstu tā fahfaldit, ka mafā dafa no tā palifto 1879. un wifš zits sfāi gada gahjumā. Tadeht leelam to mafuminu, kas pag. gadā jau isnahžis, wehlf reis no- drukat, zerebamā ari lasfateem pilnigi pa prahfam darifufāhi. — Bet lai teem sfahbe nezeltōs, tad mehš isdewigā brihdi sawai awifei dofim lahdu peelikumu, kā tas jau pagahjusfā gada daudsfahrt notifis. Redakcija.

praktifkā sinā, it ihpafāhi preekfā kugneefceem ir laika grofifāhanahs no ne-aprafstama swara, to zilweki tikpat no jenu seneem laikeem eewehrojufāhi. Tā kugneeks juhrmalē nopuhlejahs ar nepazeesfānu un ilgofāhanoh paregu-fihmes preekfā drihfa isdewiga, laba wehja mekfledams, ar kuru tas waretu weenreis preekfā sawa mehraf fa- sneegfāhanas zeribas pilns juhrā dotees, un ja tam dāfā juhrā ar dahfahdeem sfāhehrafāteem un breefmahm ilgaku laiku kaujotees galā isdodahs sfāhdas nešfāubamas paregu-fihmes uš nelaimigā laika beigfāhanoh eeraudfīt, tad gan retajš no teem warehs nomaldfitees no fkalas usgawilefāhanas. Turpreti sfāufāshalas un drebuli ees katru reifī muhju kugneefam pahf kaulēm, kad tas no miļleem sawejeem sfākfirts ar dahrgahm mantahm pahf juhru uš fardahm semehm dobo- tees jeb no winahm uš mahjahm brauzot eerauga peepefāhi barometri stipri krihtam, labo zela wehju ahtrumā nahwes flufumā pahfweh- sfotees un tahlumā mafu tumfāhu mahfoniti pee debefihm it kā is juhras isleenot, kuru sawa mafuma deht Spanifās kugneeki ir par „wehrafā azi“ eesaukfufāhi. Muhju kugneeks zaur sfāhim paregu- fihmehm eesahf tuhlfit wifus burus nolafst un tā uš tuwo breefniigo auflu rihfotees, kas to apdraud ar wifū wina kugi waj nu nelafkā breefniigōs miļfu wilnōs bej fahdas wehfts aiflāifāhanas sawejeem aprakt, jeb te uš lahdu nesinamu, juhrā pasfehptu flinti pahrōs azu- mirklōs sfādragat.

Ar wahrdū fakot, zilweku laifigā labflahfāhanahs, tiklab sawas semes, kā uhdēna wifū, atronahs ar laika grofifāhanoh tik tuwā safarā, kā ari mehš jau sfāini praktikfā sinā waretu laika nojehg- fāhanu pehž pilnas pateesibas par disfānu sinibu nosaukt. Bet sfāho wahrdū wina nopelna ari tapehž, ka wina ne ween ar tahdahm pla- sfāham sinibahm, kā geologija (mahziba par muhju semes zeetās garofes cetāfī), fīfka (dabas parahdfāhanu mahziba) un astronomija (swaifgānu kustefāhanahs un zitu wihu ihpafāhibu mahziba) nešfākiramā safarā at- ronahs, bet ari preekfā sawas ispehtifāhanas tik daudf wispahrigu un gadu desmitu (waretu gandrihš fazit gadu simtenu) ilgu usmanigu eewehrojumu pagehř, ka ar wairaf mahzitu saweenofāhanoh preekfā sfāhdā kopdarba nebuht nepeeteef. So lai ar sfā jautajuma isfāfir- fāhanu waretu lahdfreis meerā buht, ir waijadfīgs, ka wifas walstis pee sfā darba ar leelako usfāhtibu un ar wifseem preekfā tam waijadfī- geem lihdsfēleem un naudās upureem pastahwigi un weenprahfīgi turpmal talkā eetu. Bet tadeht ka tikai muhfu tagadejā gadu simteni ir wairaf walstis pee sfāhdas pahrlēezinafāhanahs nahkfufāhs un preekfā sfā noluhfa fahsneegfāhanas beidsot eesahkfufāhs draudfīgi kopā beedrotees, tad ari laika nojehgfāhanas siniba muhfu deendōs tikai ko eesahkfufe no sawahm behrnu auklahm ahfā lihst.

Lihdi sfāhim un ihpafāhi lihdi muhfu gada simtēna eesahkfumam- wifa laika nojehgšana pastahweja tikai is dahf dahfahdeem praktikfeem eewehrojumeem, kas kofchōs salamōs wahrdōs eetihti, tifa no tehwa dehlfam kā dahrga, swariga manta preekfā leetāfāhanas atfahhta. Rehfi faprotams, ka zaur dahfāhem no sfāhdāhem eewehrojumeem zilweks tikai uš mahneem zaur to nahza, ka tas gribeja waj nu buht eewehrojis to, kas nemaf naw eewehrojams, waj ari ka tas gribeja eewehrotās pa- rahdfāhanas isfklaidrot tā, kā tahs nemaf naw isfklaidrojamas. Sēhāhdā alofāhanahs noteekahs weenumehr tur, kur zilweki preekfā sinama noluhfa fahsneegfāhanas eesahf eewehrojumu deht zihlfitees, weens otu gribedams pahrfpeht un turflahf ne katru reifī isfurahs deesgan ap- domīgi. Ari sinibas laukā uš preekfāhi eijot, ir uš wifahm pufehm ja-apfatahs, ka tikai nekluhř. Tas pats Aristoteles, kas laika nojehg-

1880. gadā jau ir wairak ne kā 627 milj. rubl. eenahkumu un pahri par 625 milj. rubl. isdewumu! Pa masai datai šo augšānu war isflaidrot zaur muhsu papihra jeb kredita rubla krišānu, jo minetee walsts rehfinumi teef westi kredita rublās, un kad kredita rubla wehrtiba friht, tad sinams preefš isdewumu pildišānas winu ir wairak waijadšigs. Bet leelafais eemešs pee muhsu budšeta augšānas ir mellejams Kreewijas spehku augšānā un attihstibā.

Rā if gadus, tā ari preefš 1880. gada ir no finansministera fastahditais eepreefšeis walsts budšets pagahjuschā gada pehdigā deenā Wisaugstaki tizis apstiprinats. Šhi budšeta skaitli ir šahdi:

Eenahkumi.

I. Nodoschānas.

1) Galwas-nauda un grunts-nodoschānas	118,870,175 rub.
2) Andeles nodoschānas	14,499,400 "
3) Dsehreenu nodoschānas	225,312,680 "
4) Sahls afzise	11,350,700 "
5) Tabaka afzise	14,027,000 "
6) Saknu zutura afzise	5,132,000 "
7) Muita	88,544,000 "
8) Stempela nodoschānas	12,818,000 "
9) Kreeposts, teefu- un kanzeļu maksāschānas	7,317,000 "
10) Pafes nodoschānas	2,900,000 "
11) Kugoschānas maksāschānas	682,000 "
12) Dselszjelu biletu un pretšhu nadoschānas	8,000,000 "
13) Šhofejas maksāschānas	278,868 "
14) Dajchadas maksāschānas	4,825,546 "
Kopā	514,557,739 rub.

II. Žiti eenehmumi.

15) Kalnu raktuwu eenahkumi	834,933 rub.
16) Naudas kaltuwe	4,281,701 "
17) Pafis	13,376,063 "
18) Telegrafs	6,995,500 "
Kopā	25,488,197 rub.

III. Krons ihpāschums.

19) No krons femneekem un wakenekem uš krons femes Baltijas gubernās	683,537 rub.
20) No muišhu un žitu obroku arendehm	5,620,013 "
21) Domenu femes pahroschāna	4,739,356 "
22) Miescha pahroschāna	11,140,912 "
23) Kalnu raktuwes	3,619,901 "
24) No dselszjeteem	2,769,548 "
Kopā	28,573,267 "

IV. Dajchadi eenahkumi.

25—34) Augli no krons kapitala, atmaksati walsts aisdewumi u. ž.	49,781,015 rub.

V. No Transkaukasijas.

35) Eenahkumi no Transkaukasijas	9,015,200 "
Kahrtigeem eenahkumi kopā	627,415,418 rub.
36—41) Zaireijoschās sumas	25,963,225 rub.
42) Atmaksājumi uš dselszjelu kapitala	13,073,791 "

Pa wisam 666,452,434 rub.

If šheem skaitteem redsams, ka eenahkumi 1880. gadā ir par 37,486,726 rubleem augstaki aprehināti, ne kā tee bija preefš 1879. gada. Wisleelakee eenahkumi teef gaiditi no dsehreenu nodoschānahm un muitahm. Pee dsehreenu nodoschānahm finansministers ir rehfinajis 12,863,900 rubl., un pee muitahm 12,980,000 rubl. wairak ne kā gadu agraf.

Išdoschānas.

I. Kahrtigas išdoschānas.

1) Walsts paradi:	
a. Maksājumi par walsts aisdewumeem	130,710,360 rub.
b. Par dselszjelu obligacijahm	40,827,141 "
2) Augstakee walsts eestahbijumi	2,323,675 "
3) Sinods	10,280,625 "
4) Keisariškā pils ministerija	9,194,024 "
5) Ahriģo leetu ministerija	3,440,309 "
6) Kara-ministerija	189,669,862 "
7) Žubras ministerija	28,546,994 "
8) Naudas (finans-) ministerija	76,712,119 "
9) Domenu ministerija	18,674,080 "
10) Gekšlektu ministerija	58,967,190 "
11) Mahžibas ministerija	16,760,376 "

Turpinajums 586,106,855 rub.

12) Žetu ministerija	11,474,328 "
13) Teefu ministerija	16,481,548 "
14) Walsts kontrole (pahrraudsiba)	2,278,104 "
15) Walsts kehwnitišhu pahrwalde	847,157 "
16) Transkaukasijas žiwil-pahrwalde	8,031,492 "

Kopā 625,219,484 rub.

II.

17) Truhkums no gaidameem eenahkumeem	2,000,000 rub.

III.

18) Zaireijoschās sumas	25,963,225 "

IV.

19) Ahrfahrtigi isdewumi preefš dselszjelu kapitala	13,073,791 "

Kopā 666,256,500 rub.

Ari walsts isdewumi ir leelafi, proti par 37,672,743 rubl., ne kā gadu agraf, kas pa datai nahf no walsts paradu augšānas pee kara išdoschānu nomaksāschānas, pa datai no leelakeem isdewumeem, kas dajchās ministerijās, par peem. kara-ministerijā, žehlufšees zaur dajchadu zenu augšānu.

Salihdšinajot eenahkumus ar isdewumeem, mehs redjam, ka pirmajee par pehdigajeeem ir leelafi ar 165,934 rubleem. Un tas ir panahfts beš kahda jauna aisdewuma, beš kahdu nodoschānu paleelināschānas. Tā tad muhsu walsts budšets, kas zaur karu bija drufku fatrihžinats, atkal atrodahs pilnā kahrtibā.

Widsemes muišhneeku konwenta spreedumi.

Pagahjuschā gada beigās Widsemes muišhneeku konwents bija šapulzejees un, kā „Rig. Žig.“ šino, spreedis par šahdahm leetahm:

1) Par Wilandes gimnastijas školās-pahrwaldes prezidentu tika eezelts landrahta kungs barons Wrangell-Turneshof.

2) Pee Birkenruhēs gruntsgabala tika klahht peepirktas Žehsu pilsehtai peederoschās Kalninu mahžas.

3) Pee draudšes-školotaju feminara direktora lones tika peelikti 200 rubl. par gadu un pee Latweešhu pagasta-školotaju feminara direktora lones 500 rubl. par gadu.

4) Widsemes laufskolu pahrwalde bija dabujusi šinat, ka beidšamā laifā pee femneekem eewešees nelabs eeradums, nemt behrnus lihds uš frogu. Uš winas luhgumu konwents usdewa muišhneezibas preefšhneezibai, išgahdat no waldibas kahdus preefšhraftus, kas pagasta wezakeem dotu teefibu, un, ja školās walde to pagehr, tos peeppeestu, ušlukt naudas-strahpi wiseem, kas behrnus nem lihdsā uš frogu, un israidit behrnus is frogā.)*

5) Tika nošpreešts, wisas išdoschānas pee afins-šehrgas apšpeešchānas Werowas aprinki, kas bijušās kahdus 1600 rubl. leelas, aismaksat is femes lahdes.

6) Tika nošpreešts, ari turpmat preefš ta zaur privat-spehkeem Tehrpata dibinatā ahprahhtigo nama, kuru tagad nodomā atdot augšškolās pahrwaldišānā, maksat is Widsemes ritterschastes un femes-lahdehm kopā if gadus 2000 rubl. peepalihdsibas, ja Widsemes pagastu lozeklu ujnemšchāna par 15 rubl. mehnešcha maksas no minetā ahprahhtigo nama pahrwaldes tiftu apdrošchinata, un ja 1000 rubl. peepalihdsibas maksāschānas if gada is femes-lahdes ari turpmat teefot no waldibas apstiprinata.

7) Tika eezelta komisija is 3 lozekleem, aprinkta deputateem E. barona Meijendorff-Ramtau, M. barona Wolff-Hinzenberg un B. J. Bock-Neu-Bornhufen, kurai tika usdots, išfazit un eesneegt nahkoscham muišhneeku konwentam fawas domas par dajcheem winam preefšchā

*) Zahds eeradums, behrnus west uš frogu, Latweešheem alasch ir bijis šwešs. Waj te tif nebuhs runa no lahdeem isrihlojumeem frogā, p. p. no teatra, kam žitur telpu lahprahht leebš. Kad behrnus i. i. wehl nepeeaugušus jaunektus frogā ašweb uš teatri, tad mehš eefš tam wehl ne kā šauna neredšam. Žita leeta ir, ja behrnus frogu web uš nelahrtigahm dšihrahm ic. Tas ir nepareiši un leebšams. Bet tas ari wisur žitur ir un paleef nepareiši. Brihnums ir un paleef, ka ihpāšhi jaunakās laifās, kad reebigā frogu dšihwe jau šahf nobeigtees un tahš weeta eestahjāhs tā šauttee weefšhu-uu tehjas-walari, mums wehl waijadsetu ihpāšhu tiftibas-litumu pret wezakeem, lai tee šawus behrnus nesamaitajot. R e d.

zēteem preekščlikumeem wēselibas kopsčanas sinā uš laukeem, par peem, ka katra draudse tiktū pēspēsta, peenemt weenu draudses ahrstū u. z.

8) Uš Widsemes gubernatora lūnga preekščlikumu Widsemes landrahtu-kolegija bija sahlusī šarunas ar Rīgas pilšehtas waldi par palihdšibas komitejas dibināšānu preekšč Masławas mahkšlas un ruhpnēezibas istahdes 1881. gadā. Konwents nu peenehna Rīgas pilšehtas waldes preekščlikumu, ka šchai komitejā buhtu zēlami il pa diwi ložekli no Widsemes rittersčaftes, pilšehtas waldes un birščas komitejas. Par rittersčaftes ložekleem šchai komiņijā konwents eezehla A. fon Grote-Lemburg un L. baronu Wolff-Treppenhof k.

9) Tika eezelta komiņija is 3 ložekleem, proti aprinka deputata grafa L. Reyslering, brugu-lūnga barona Pilar un brugu-lūnga fon Begešak, kurai tika ušdots, fastahdit preekšč landtaga preekščlikumu par šchofejas buhwēšānu no Moisekiles uš Behrnawu.

10) Konwents, uš gubernas waldebis senako pēprafšānu un dibinadamees uš weetigo brugu-teešu ismeklēšānu nospreeda, upi Aiweeksti Zehšu aprinki atšiht par tahdu, kuru deretu pataisīt par kugojāmu, un tabehlt luhgt waldebū, lai ta preekšč tam dotu waijadšigo naudu. Turpretim preekščlikums, Lohusu- un Logi-upes, Tehrpates aprinki, pataisīt par kugojāmahm, tika atraidits, tabehlt ka tahs maf šwarigās.

11) Wisaugstaki eezeltā dšelszētu-ismeklēšānas komiņija bija Widsemes landrahtu-kolegiju usaizinajusi, isšajit sawas domas par to, waj Widsemes gubernai wehl kahdi dšelszēti waijadšigi. Landrahtu-kolegija bija ušdewusi rittersčaftes statistikas eestahdes sekretērim, fastahdit par to isšaidrošānas-rakstu. Šhis raksts nu tika konwentam eesneegts un peerahdija, ka dšelszēta truhkums, kas saweeno gubernas seemelus ar deenwidus dalu apturot tikpat leel-gruntneeku, kā mašgruntneeku lauffaimnēezibas attihitšānos, un ka šchi truhkuma deht turpmaš esot parešjama gubernas šaimnēezibas pakrišāna. Konwents nospreeda, no šchi raksta list drukat šināmu eksemplaru škaitu un tos pēsuhtit augšminetai ismeklēšānas komiņijai.

12) Kahda no senakā konwenta eezelta komiņija bija isštrahdajusi preekščlikumu par nahkoscho Widsemes laušču škaitišānu. Konwents usaizinaja muišnēezibas preekščnēezibu, isdarit kas waijadšigs, ka gubernatora lūngs, šaiminu-gubernu rittersčaftes, kā ari Rīgas, Tehrpates un Behrnawas pilšehtas pēkristu tai no šchi preekščlikuma peenemtai kahrtibai, pehž tam kad nahkoschais konwents par to galigi nospreedišot.

13) Tika galigi peenemta no gubernatora lūnga preekščā zeltā kahrtiba, pehž kuras kahda Tehrpates pilšehtas data, kas lihdi šchim tika rešinata par semes grunti, nododama pilnigigi pilšehtas sinā.

14) Sewehrojot drihšumā gaidāmo meera-teešu eewēšānu Baltijas gubernās, konwents eezehla komiņiju is 4 ložekleem, proti is Widsemes landmarščala (kā presidenta), hošteefas presidenta A. Sivers (kā wihžepresidenta), aprinka deputata barna D. Tiefenhausen-Inzeem un Rīgas semes-teešas lūnga Fr. f. Berg, kuras ušdewums buhs, fastahdit, ja waijadšigs ar kahdu leetas prateju pēpalihdšibu, preekščlikumus par pahrgroššānahm gubernas pamata likumōs un prožes wēšānas un teešu eestahdijumu kahrtibā, kas zaur meera-teešu eewēšānu buhtu palikusčas par waijadšigahm.

15) Par semes polizijas štiprinašānu bija kahda no pagahjušchā landtaga eezelta komiņija isštrahdajuse kahdu projektu, tapat ari bija no Widsemes gubernatora lūnga eenahžis preekščlikums par semes polizejas jahtneeku eewēšānu, un beidsot no Kursemes rittersčaftes nahžis preekščlikums, dibinat semes polizejas štiprinašānas deht apgabala preekščneeku (Amtsvorsteher) eestahdijumus. Konwents, eewehrodams, ka preekšč meera-teešu eewēšānas nederetu šcho jautajumu isškirt, nospreeda:

1) Rodot wisu šchai leetā šakrahtu materialu ihpašchi eezelamai ložekli komiņijai, kuras ušdewums tad buhtu, pehž meera-teešu likuma apštiprinašānas preekšč Widsemes isštrahdat un eesneegt landtagam preekščlikumu par semes polizejas pahrgroššānu un štiprinašānu. (Par šchihs komiņijas ložekleem eezehla: aprinka deputatu fon Hanenseld, fon Samson-Kasnorm k. un baronu Kampenhausen-Lobiger.)

2) list zaur muišneeku preekščnēezibu gubernas waldebai apštiprinašānas deht preekščā kahdu ar pastahwošcheem liku-

meem saweenojamu pagaidu likumu par semes polizejas štiprinašānu.

16) Par rittersčaftes delegatu Widsemes komiņijā preekšč semneeku leetahm tika eezelts hošteefas presidents A. fon Sivers kgs. (Senakais ložeklis bija atkahpees).

17) Tika apspēstas daščas no pastu departamenta preekščā zeltas pēprafšānas, kas šhmejāhs uš ta no maija konwenta 1879 fastahdītā aprinku pastu preekščlikuma, jeb uš kahrtibu pē wēštulu nowēšānas no aprinka pastu kantoreem uš peenahkoschahm draudšehm. Šhis preekščlikums ir fastahdits pehž ta jau 40 gubernās eewēstā semstibas pastu likuma. Pehž ta par wēštules suhtišānu no draudses uš aprinka pasta kantoru buhs jaleeto 2 kapeiku pasta mahrkas, un par pazinahm lihdi 1 mahrzinaš swara 4 kapeiku mahrkas. No naudas, kas eenahšs par minetahm mahrkahm, tiks uštūreti ihpašchi semes pasta amata wihri, kas wēštules wedihs uš aprinka pasta kantoreem un no teem uš pagasteem.

18) No eekšleetu ministera lūnga bija Widsemes semneeku leetu komiņijai tizis ušdots, pahrluhlot tos lihdi šchim pagaidu wihšē eewēstos pagasta likumus, lai tos tad wisgaligas eewēšānas deht waretu šahdit preekščā walšis padomei. Tee šchai leetā zaur weenoschānos ar semneeku leetu komiņiju fastahditee preekščlikumi tika pehdigajam muišneeku konwentam šināmi dariti. Swarigakee pahrgroššānas preekščlikumi šhmejāhs uš pagasta šapulžē katram grunts ihpašchneekam jeb rentneekam kas pilnōs gadōs un kura seme wismašak 10 dahlderu leela, un uš pagasta weetneeku pulka teekšahm nodošānu leetā.

Dalchadas siņas.

No Gēščjemes.

Widsemes Latweešču labdaribas beedribas. Jau pehrn-gad mums daudšreiz bija ja-atraida wispahrigās un nepeerahditas apwainošānas, kas pret Latweešcheem bija isšajitas. Tahs nahja wiswaitrak no Kursemes pušes. Leekahs, ka šchi denunziācijas-sehrga pahrgahjuši uš Widsenti, un wispirms peelipusi „Baltijas Wēštnešm,“ kas beidsamōs gadōs gluhnet gluhn uš isdewigu brihdi, ka waretu kaut ko launu no Latweešcheem un winu šabšihwes pastahštit. Behrnwasar winšch wišai melnās krahsās tehrga Latweešču tautiškos zenteenus wispahri, un eeraudšija tanis šaunumus, getibu un ahštisčānos. Rā pats par šewi protams, Bahžu laikraksti šteigšchus pasteidsahs, šcho gaidit gaidito materialu isleetat par peerahdijumu, ka winu bahrgēe špredumi par Latweešču tautiškeem zenteeneem nu ari no Latw. pašču pušes teekot usrahditi par šaunteem, šahdigeem. No ta brihšcha ihšteni šahkahs „Balt. Wēšt. n.“ karstā draudšiba ar Bahžu laikraksteem un winu pēkritejeem. Šchogad winšch jau itin agri šcho šlaweno darbu atkal usnehmis. Widsemes Latweešču labdaribas beedribas šchoreij ir wina nelaimigee upuri. Ka Bahžu awišes ari šcho patihšamo materialu pasteiguschahs isnemt no „Balt. Wēštnešcha,“ tas gan ihpašchi nebuhs japeemin. Kahdu nitnu šlawu šchis ipaudis no min. beedribahm, to tuhdaš redšēim no „Rig. Ztgas“ atšahšlijuma. Sawā 9. numurā šchi Bahžu awiše, atšaudamahs uš „Balt. Wēštneš,“ kas taš esot šcho beedriba ihštāis, jebšchu gan loti apdomigs pēkritejs, par tahm raksta tā: Ne weenas tautas šaužneekēem ne-esot til daudš klubu t. i. beedribu laizigeem preekēem, kā Widsemes un Kursemes Latweešcheem. Šchee klubi jeb šchihs preeku-beedribas esot dibinati 1869. gadā, semneeku brihwibas 50 gadu wezumam par godu. Gēšah-kumā šcho klubi nodomā esot bijis, zaur dšeesmu kopsčānu, preekšč-lāšjumeem, runahm, šabeedrigu wakarū isrihkojumeem, zaur biblioteku dibināšānu zc. semneekus isglihtot un teem prašto frogu-preeku t. i. brandwihna dšeršānas un kahrschu-špehles weetā pašneegt jo šmal-fakus, leetderigakus preekus. Wišē zeenigakee eedšihwotaji pēedalijs-šchees šcheem klubeem — beedribu dšihwe bijusi wišai dšihwa. Tad ta nostahjušehs un daudš beedru isstahjušchees. Gēšahkumā tilai draudses-teešas tahdas beedribas atwehlejuščas, bet wehlaš šchihs šinajusčas isdabot ministera apštiprinajumu un šawōs štatutōs usnehmusčas ne ween preekigas šabšihwes, bet ari labdaribas noluhkus. No ta laika winas šewi šahluščas šaukt par labdaribas-beedribahm. Bet winu žeribas ne-esot pēepildijuschahs. Beedru štaits paleekot alāšch masaš un pašchai tautai šchihs beedribas esot palikusčas šwēščas.

Pee tam ne-efot wis tikai tahs gruhtibas wainigas, ar ko uf semehm jakaujahs. Nebuht nē, waina efot zitur mellejama, paščas beedribas. Lauzineeki tahlu zetu nebihstotees wis, netaupot ari upuru, kad japa-balsta kahda leeta, kas wineem ihsti pee firde pee-augusti. To peerahbot bibeles beedribas un brahlu draudses; tahs ari wehrgu un klausibas-laitos efot jakaujahas. Bet tahm ari efot kreetni pamati. Widfemes labdaribas beedribas turpretim to naudu, ko tahs eenem, isschterschot zaur tam, ka ne ween sweschi, bet ari winu pašču teatra israhditaji un konzertu demewi (dseedataji) plihstejot no beedribas nandas eenahkumeem, ja, daudstreif pat ar teem wehl nepeteefot, nemot ari wehl naudu no beedribas kafes. Tas efot tas ihstais zehlonis, kadehl Widfemes Latw. laužineeku labdaribas beedribas lihds schim til mas laba padarijusahas, til mas spehjusahas pašneegt palihgu teem, kas zeesch truhkumu. Beedribu eenehmumi galu galos efot nullei lihdsigi t. i. tikpat ka ne kas, un kad ari kahda druzina atleefot, tad ar to ne ka laba newarot isdarit. Tahda neprahtiga istureschanahs un labdaribas noluhkeem dotas naudas isleetaschana pašču ušturai, beedribahm ne-efot labu slawu eenesufi, daschas efot tamdehl jau pakritusahas. Schihs nekahrtibas efot jau Latw. original-romanā „Mehrneeku laiki“ peenahstami graifitas.

Til tahlu „Rig. Itgas“ atstahstijums. Zerams, ka til gruhti pee goda un labas slawas eewainotas Widfemes Latw. labdaribas-beedribas sewi paščas ka un kur wajadstigs sinahs aistahwet. No redakzijas puses mums tē tikai kahdi wispahrigi peesihmejami ja-issafa. No tahm sinahm, ko Latw. laikraksti lihds schim nesufchi par schihm beedribahm, naw redsams, ka tahs buhtu padarijusahas winahm pahrmestās nekahrtibas jeb noseedfibas. Tas ari nebuht naw tizams. No weena waj otra beedribas lozektla warbuht waretu domat, ka tas sawai ušturai jeb plihsteschana isleeta labdaribas noluhkeem dahwinato waj zitadi eenemto naudu, bet no wisas beedribas to newar domat, wehl masaf no it wisahm beedribahm. Tahs ik gada rewideere eenahkumus un isdewumus. Ja winu pilnas fapuzes pee tam buhtu beedribas mantas isschkehrdeschanu peenahkusahas, tad tahs tahdu nekahrtibu nebuhtu zeetusahas. Tikai no garigi un moraliski panihstuscha zilwefu bara war domat, ka tas tahdu nekahrtibu waretu pazeeft un atkaut. Bet beedribas, kas isrihto konzertus zc., par tahdu zilwefu baru newar turet. Turpretim ihpaschi uf laukeem war gaditees, ka nodomatu konzertu waj teatri tikai ar kaiminu-beedribu palihdsibu war isrihtot. Lauzineekeem naw ne watas, nedf deefgan rozibas nedf ari isdewiga brihscha, tahdus dseedataju un mahkslineeku spehkus eeguhtees, ka pilsehtneekem. Wineem ja-issihdsahs weens otram. Pat ari pilsehtneeki daudstreif dara tapat. Rigas Latw. teatra israhditaji brauz daudf uf Zelgawu, Zelgawas ta fauktā swehtku komiteja tikai ar swescheem dseedataju un teatra spehkeem war to ijrhtot. Daschas labdaribas eestahdes pilsehtās daudstreif par dahrgu naudu peenem mahkslineekus, kas tahm palihds isrihtot konzertus. Rigas Latweeschu beedriba, kas wahrda plaschalā finā ari ja-ustuhko par labdaribas beedribu, ik gada aismalsā leelas sumas par teatri zc. Bet wisahm schihm peeminetahm eestahdehm un beedribahm tikai zaur tahdeem eepreeshigeem upureem ir eespehjam, sawus naudas eenahkumus eewehrojami pawairot. Ne-ijrhtotu konzertus, teatri zc., tad ne ka ne-eeenahktu, un jo labaki tos isrihto, jo wairaf klausitaju, jo leelaki atlikumi, jebfchu isdewumu gan ir wairaf, ne ka kad ne ka ne-ijrhtotu jeb flikti isrihtotu. Kad nu Widfemes Latw. labdaribas beedribas sawā starpā daschu reifu dara pehz schihs preeshfihmes un eepreesh wairaf isdomamas panahf leelatus eenehmumus, waj tad tahs pelnijusahas tahdu klaiju goda-aishemfchanu un neslawu? Jeb waj no daudstreif juhdschm atstatu efoscho kaiminu beedribas lozektlem, kam pašču mahjās, pašču beedribā jau deefgan janefs upuru, — waj no teem war pagehret, lai tee sweschai beedribai par labu ne ween kawetu laiku, turetū tahlo zetu, bet ari maijkuli un putras-spani nemtu lihdsā un par sawu labo firbi un patriotismu zeeminos nedabuhtu ne maljina, ne maijes reezenina? Tas ta! buhtu pa daudf. — Kad laužineeku beedribahm til ihšā laika wehl naw isdewees, wisai eewehrojamus, dischanus auglus panahkt no saweem puhlineem, tad tas ir loti dabiski. Ko 3, 4 waj pat 10 gadōs war panahkt, kad jakaujahs ar til leelahm gruhtibahm, ka uf laukeem? Zif tur jau naw janopulejahs, lihds kahdam nodomatam isrihtojumam isdabu atkautschanu, leetderigu telpu, labus spehkus zc. Pilsehtneeki schos scherschlus nebuht nepasihf, un tomehr, kad pilsehtneeku beedribahm peeliktu to pašču mehtrauklu, tad israhditos, ka tahs pehz lihds-

mehra wehl masaf panahf. Lai Widfemes laužineeku beedribas strahdā ne ween 5 un 10, bet 20, 30 gadus, tad lai prasa, ko winas pašrahdajusahas. Latweeschi nu tif ka sahft eepasihtees ar sabeedrigu dsihwi, ar beedribu ihsto usdewumu, no wineem newar pagehret brihnumu-darbus. Bet wehl masaf peeclahjahs, winu beedribas zaur zaurim til bahrgi noteefat, ar tahdu nezeenibu no tahm rakstī un winahm klaiju zelt til nifnu slawu. Mehs negribam fajit, ka winas jau pilnigas, bef wainas. Mehs sinam un pasihstam ari winu wahjibas. Bet no ik katra apsuhsdetaja war prafit, ka tas peerahditu, ko fuhdschis. Ari no „Balt. Wehstn.“ to war prafit.

Domasim, ka kahda awife tā wispahrigi un ar tahdu nizinafchanu buhtu apwainojuf Wahzu beedribas. Lai Deews pajargā, ka tahs apwainotaju nemtu preeshchā, un ar pilnu teefibu. Bet no Latweeschu beedribahm, ka leelahs, war wislaunako rakstī bef behdahm. Tas kaunums, kas zaur tam wisai Latweeschu fadschwei war zeltees, nebuht naw aprehkinams. Ar kahdahm azihm p. p. tagad skatifees waldbiba uf tā nokehstahm beedribahm? Waj winai labpraht patifs, wehl tahdas beedribas apstiprinat? Teescham, buhtu gan jau laiks, ka tahdahm negehligahm denunziacijahm daritu galu.

Rigas Latweeschu teatra leeta. Schi gada „Balt. Semf.“ 2. numurā ir nodrukats no dascheem Nidfneekem redakzijai eesuhstis raksts, kurā tee schehlojahs, ka Rigas Latw. teatri atkal jau sahktees nepareifibas tani finā, ka lugas israhdot aishnemot daschas beedribas un daschus wihrus. 6. janwari efot kluwuschu aishnenti Kurfemes beedriba pr. bischkopibas un Theodors Holands. Raksta eesuhstitaji netizeja, ka kahda teatra luga warot buht, kur jele tikai schee wahrdi mineti, un schehlojahs, ka teatra peederigā walde tahdu nomaldifchanos no zela atkaut. Scho eesuhstito rakstu atstunt redakzijai nebija eemesla. Par aishnemfchanahm Latw. teatri bija jau preeshch tam no wairaf pusehm schehlofchanahs issajita. No sawas puses redakzija tikai peefihmeja, ka Kurfemes beedriba pr. bischkopibas sawā nahkoschā sehdeschana spreedischot, kahdi likumiski lihdselli isleetajami, lai winas gods un labā slawa tahdā wihse turpmat wairs nekluhtu aishnenti. Tagad mums wehl japeeshme, ka redaktors 6. janwari Rigas Latw. teatri pats nebija un ka raksta eesuhstitaji ir wihri, kam war tizet.

Uf runā efoscho eesuhstito rakstu lihds schim isskaidrojums naw dots ne no Rigas Latw. beedribas preeshchneezibas, nedf no schihs beedribas teatra komifijas. Turpretim Adolfs Alunana kungs Rigas Lapas 11. numurā schini leeta ka „Rig. Latw. teatra wadons“ issludinajis garaku rakstu, kurā dimi dalas ir isleetatas nepeeclahjigeem wahrdeem un pahrmetumeem pret Materu Juri un „Balt. Semfopi.“ No teem peeminesim tikai tos, ka Alunana fgs Materu Jurim pahrmet, tas efot pats mineto rakstu sarakstijis un Rigas Latw. teatri denunzeerejis pee waldbibas, beedribas un teatra komifijas. Winsch, proti Alunana l., kaunotees, sawu wahrdu redset „Balt. Semfopi.“ tadehl winsch aibildejis Rigas Lapā. Alunana l. mums jau laipni peedos, ka wina wahrds nu pret wina grihu tē ir nodrukats. Ne kas ne! aitehs, kad winsch druzin sahks kaunetees.

Pašchā leeta winsch isskaidro, ka „wis, kas minetā lugā runats, ir no wirszensjures dramatischas nodalas Peterburgā atkauts un ka ihpaschi tee wahrdi, dehl kureem Mater fgs Latw. teatri grib pee waldbichanas denunzeeret, fkan zenseeretā manuskriptā tā: „Bischkopfchanas beedribas rehfini — nesaprotami“ (Zuhs efeet atkal netaisnibu runajufchi, Matera fgs, kad Zuhs sakeet „Kurfemes“ beedriba preeshch zc. zc. zc. — Pasaulē ir wairaf tahdu beedribu) „Theodora Holanda zetofchana pa Kurfemi — ar bildehm — ja, ja.“ „Kā Grikū Juris apsewojees — jauks stahst.“

No scheem isskaidrojumeem nu redsams, ka augfham minetā raksta eesuhstitaji pašchā leeta rakstijufchi taisnibu, til ka wahrda „Kurfemes“ dehl Alunana fgs wineem runā pretim, bet ar to wehl nebuht naw peerahdits, ka uf statuwi schis wahrds naw runats, jebfchu zenseeretā lugā ta nebuht naw. Bef tam ari jau parafis, Kurfemes bischkopibas beedribas wahrdu dsirdet peeminam Latw. teatri, un kad tani no „bischkopfchanas beedribas“ pa wisam runā, tad gruhti tizet, ka zita kahda beedriba domata, ne ka Kurfemes, jo wisā Baltijā, zil mums sinams, ir tikai weena beedriba pr. bischkopibas, proti Kurfemes beedriba. Kahds prahts ari buhtu, Latweeschu teatra lugās treekt no ahrfemes beedribahm? Bef tam ari jau wisu mineto teikumū sakars skaidri un gaischi peerahda, uf ko schihs sehifchanas sihmetas, un kamehr kahda luga naw drukata un publikai pee-eijama,

daschds apgabalds baidahs par nemeeru izšelfchanos. Nachitšewā ir fastahdijufees labdarifchanas beedriba, kurai ir 20,000 rub. leels kapitalis; polizeja ir preefšch labibas pahrdošchanas isdewusi takfi. Tomehr zaur ufluftšcheem, kas labibu jau agral uspirkufchi, takfei naw ne kahda fwara, jo tee newed labibas uf turgus, tā ka truhfumu zeest-damee dodahs barōs pee teem mahjās un malfā zenu, kahda top paghreta. — Dislise pati ir weselebas sinā koti palaišta. Tikai pehdigā laikā ir preefšch pilsehtas aptihrišchanas atwehleia leelafa sumu un pilsehtas pahrraudfšchana weselebas sinā nodota ihpafchāi komištjai.

No Warschawas. Polijā topot, kā Warschawas awises sino, preefšch semneekem klubi dibināti. Daschds meestinds un leelafās fahdšchās tahdi klubi jau pastahwot, kuru noluhfs ir, semneekem apgahdat lehtu un sahtigu baribu un tos apgahdat ar derigeem raksteem.

No Sewastopoles. Keisara Majestete ir Sewastopolei wisšehligi dahwinajis 132,000 rub. preefšch uhdens-wada eetaifšchanas.

No Baku. Preefšch kahdeem 10 gabeem eefšch Baku dabuja tikai kahdi 300,000 pudu petroleuma tagad jau lihds 7,500,000 padu.

No Kasanas. Daschās fahdšchās Tschistopoles aprinki starp Tataru eedfšhwotajeem nesen atpafak bija atfal izšehlfšchees nemeeri. Minetu fahdšchu eedfšhwotaji leedsahs stuhrgalwigi, daschās nodofchanas maksat. Kasanas gubernators Skarjatins dewahs ar dascheem is Peterburgas atkomandeereeteem amata-wihreem un 500 saldāteem us nemeerigajahm fahdšchahm. Gesehkmā Totari nebuh negribeja peenemt prahta, bet wehlfak tee beidsot tomehr parafstija rakstu, kurā tee apnehmahs, bej masakās pretofchanahs nodofchanas maksat. Gubernators greesahs pehz tam us Kasanu atpafak, bet atstahja saldatus turpat fahdšchās, kur eedfšhwotajeem tos waijaga kopt un ar wifu pahrtifu apgahdat.

No Berditschewas raksta „Kijewlaninam“: Us Kiewas-Brestes zefa pehdejā laikā drihs weenā, drihs otrā weetā parahdijahs us dumpi usmufinadamas proklamazijas, kuras pee stanziju ehlfahm bija peeklihfsteretas. Schahdas proklamazijas atrada ari Sawutas, Olfcheankas u. z. stanziju dahmu istabās. Wainigo, gimnastu R., laimejahs Ohschankā apzeetināt. 24. dezembri Kasatinas stanzijā apzeetinaja dsjelszela strahdneeku D., pee kura atrada us dumpi usmufinadamas rakstus. Pee apzeetinaschanas tas isfweeda proklamazijas zaur wagonu logu.

Politifks pahrsfats.

M. J. Rigā, 21. I. Par muhju Augstās Keisareenes weselebasstahwofki mehs šchoreif waram pasneegt jo preezigafas sinas: pehz „W. W.“ no 19. janw. Keisaristā Majestete ir tik tahlu atwefelofjuhehs, ka Wina no Kannes warehs brauft atpafak us Sw. Peterburgu. Miszelošchana bija nolifka us 19. janwari. — Peterburgas usmanigai polizejai ir isdewees useet kahdu slepenu drukatawu un noseedsneekus apzeetināt. Par šcho notikumū „W. W.“ wehstii: „Kad Litānijas pilsehtas-dafas 3. nodafas polizeja nakti no 17. us 18. janw. dewahs us Sapeeru-eelas namu Nr. 10 (kortelis 9), gribedami to ismeklet, tad wina fchi nama durwis tikpat no eelas, kā ari no sehtas pufes atrada aifsflegtas. Bet kad durwis no eelas pufes atdarija, tad no tahm reisi fchahwa. Pehz tam fchahwa wairak reisu ne ween no durwihm, bet ari no loga us trepju pufi. Polizeja un pa tam peefsteigufšchees fchandarmi nu dewahs minetā korteli, kur ta atrada 3 wihrus un 2 seeweefchus, kas wehl arweenu fchahwa, pee kam pristawa palihgam rofas dilbi drufzin eewainoja. Weens no kortela eedfšhwotajeem pats sewim eefchahwa deninds un tuhda nomira. Kad minete nosedsneeki bija fanemti, tad ismelleja namu un tani atrada: weenu tipografifku rofas-prefi (t. i. maju drukajamu rihlu), koti dauds eksemplaru no nupat isdrukafās awises „Tautas wehlešchanahs“ („der Volkswille“), drukas burtus, wiltigus sehgelus, wiltigas legitimazijas, gifstii, fprahbsejamus eerotifchus un tahdus pat aparatus.“ — Pehz wehlfahm sinahm tas wihrs, kas fewi noschahwees, ir tas pats leelais politifkafis noseedsneeks wahrda Deutfch, kas apfshmetis par Charlowas gubernatora, firšta Krapotkina slepfawu. — Tos polizejas amata-wihrus, kas slepeno drukatawu usgahjufchi un noseedsneekus fanehmufchi pafchi sawu dsihwibu maj eewehrodami, Augstais Kungs un Keisars Wissšehligi apdahwinajis, profi: pristawu ritmeifstaru Mūlleri pazefot majora un wina palihgu, kollegiju-afeforu Effenbachu pazefot hofrahta fchinā un

abeem peefšchfrot 4. klafes Wladimira ordenu ar lintehm. — Sawā laikā mehs sinojahm, ka Kersonas renteja par kahdeem 1½ milj. rublu apfagta. Schini leetā tagad Odesas kara-teefa paslubinajufi sawu fpreedumu: 3 wainigee notefefati us 15 gabu ilgeem gruhsteem darbeem noseedsibas zehleja Helene Noffikows us nenofazita laika gruhsteem darbeem, kahdi 4 wainigee us zeetumu un weens atlafis no deenesta. Generalgubernators grafs Toblebens fcho fpreedumu apstiprinajis. — Daschas awises sino, ka muhfu augstā waldbiba nodomajufi dibinat ihpafchu andeles- un ihpafchu polizejas-ministeriju. Pee sawa fenafā wehstijuma, ka preses-likumus pahrlabos, tagad wehl waram peefshmet, ka waldbiba efot nodomajufi prefei (awfshem) gubernās leelu atweeglofchanu peefšchirt. Tahdās pilsehtās, kur naw uniwersitetes, warefshot katra tani apgabala labi pasihstama perfona isdot awisi, tikai falogs buhs ja-eeleef un waldbiba patureshot teefbu, awises apspeest, kad tahs dabujufchās 3 rahjeenus. — Rigas pilsehtas ruhpnenezibas ihpafchneeki bija nodomajufchi, 1881. gada Rigā isrihlot ruhpnenezibas-istahdi (Industrie-Ausstellung) un eefneegufchi luhgumu lai to atlanj, bet waldbiai tas naw bijis eefpehjams, tadehl, ka tani pafchā gada Masfawā buhs tahda pat istahde. Tapehz min. lihgums atraidits. Wis-padewigako adrefi, tā mums sinots, fchi gada 19. februari ari Widfemes laufpagasti un wifas Patweefchu beedribas, kas Rigā, Keisara Majestetēi noliks pee kahjahm.

Sinas no ahrsemehm. Wahzijas ahrigā politika alafsch jo wairak Eiropas ustizibu grosa us fewi. Ka fchi walfts ar Austriju klufam noslehguft lihgumu kopā turetees, lahtaji jau fina. Tagad awises wehsta, ka wina nu ir ar Itālijas waldbibu grib noslehgt tahdu lihgumu, kura noluhfa dehl Wahzijas trona-mantneeks, no Itālijas suhtna pawadits, aifbrauzis us Itāliju, pehz tam kad tas ar firštu Bismarku, kas atbrauzis Berlinē, wairak stundas farunajees. Bismarks ir ar keisaru ilgi farunajees. To un wehl daschas zitas fihmes eewehrojot laudis ir pahrliezinati, ka nahkofchōs gabōs notifshot wifai swarigas leetas. Naw ari tizams, ka Wahzija welki pawairo sawus kara-fspehkus. Wahzu awises gan aifrahda us tani, ka Wahzijai waijagot pawairot kara-fspehkus, tadehl ka Kreewijas kara-fspehki efot dauds leelafi. Bet tahdas ifrunas ir bej pamata. Kreewu kara-fspehki gan ir leelafi par Wahzu spehkeem, tomehr kara-laikā Kreewija til pusdaku no teem warehs kara leetat, tadehl ka Kreewu walfts leelums prafa dauds kara-fspehku preefšch semes apfargafchanas. Drelahrt atfal Wahzijai ir kopā ar Austriju, ar kuru wina flehgufi kara draudfibu, dauds leelafa kara-armija ne kā Kreewijai. Beidsot ari ja-eewehro, ka Kreewija ne domat- nedomā, Wahzijai usbrukt. Tapehz ja Wahzija pawairo sawus kara-fspehkus, tad winai ir launi nodomi pret saweem laimineem. — Schos nodomus warbuhjt jo tuwafi isfkaidro wehstule, ko pehz „Rig. Rtgas“ Pruhfchu feldmarschals grafs Moltke laidis kahdam strahdneekam. Minetā Wahzu awise raksta: Feldmarschals grafs Moltke atbildeja kahdam Salfchu strahdneekam us wina luhguma rakstu, lai grafs Moltke, zil eefpehdams, puhletos keisaru us to bufi dabut, ka Wahzu kara-fspehki tiltu pamafinati: „Kas gan no firds newehletos redset, ka teel atweeglinatas gruhfās kara-fspehku uftureschanas nastas, kuras Wahzija ir peefspeesta nest zaur sawu stahwefli pafaulē un starp warenafajeem laimineem. Ne walbneeki nedf ari waldfchanas wehlahs ko zitu, bet laimigafi laiki ir tikai tad gaidami, kad wifas tautas buhs nahfufchās pee atfihfchanas, ka katriis karfch, ari laimigais, war buht tautai par nelaimi. Schahdu pahrliezinaschanos par wispahrigu padarit nefpehj ari keisars Wilhelmus; tā war tikai zeltees is labafas tautu audfinaschanas tizibā un tiklibā, kā pasaulēs atfihstibas gadu-fimtenu auglis, kuru mehs abi nepeedsihwofim. Sweiznadams. Grafs Moltke.“ — Wahzijas tautas weetneeki (parlaments) fanahfshot 12. februari. Keisars fanehma Kreewijas jauno suhtni Berlinā, Saburowu, kas ar wifai leelu godu peebrauzis pee keisara pils. — Franzijas waldbiba wareni dauds dara preefšch laufchu apgahfmošchanas. Lai ffolu apmellefchanas peefpeefchanu waretu zauri west, jazet wijur semafas jeb elementar-fskolas. Waldbiba grib nu par to gahdat, ka ari wismafakam pagastam buhtu sawa fkola un leelakeem wairak ffolu. Preefšch ffolu namu buhwes un ffolu eetaifšchanas waldbiba ir nolifufi ihpafchu kapitalu. No 1878. gada wasaras lihds 1879. gada galam waldbiba jau isdewa no fcha kapitala 57 milionus franku. Un fchiwi gada wina grib isdot preefšch ffolu buhwehm 320 milj. franku. Skolas apmellefchana buhs par welki. Bet waldbiba eet wehl tahlafi. Lai ari wisnabagakeem laudim

